

kom til at staae paa samme Standpunkt overfor Lovforslaget, saasnart det nye Fæste var udløbet. Tanken om, at det skulde være saa vigtigt, at Fæstevæsenet fuldstændig rphørte med de nuværende Fæsternes Død, fastholder man dog ikke alligevel; thi saalænge man holder paa, at Fæstetvungen endnu i 20 Aar skal paahvile en Gaard, som kjøbes ved Auction, vil den Jorddrot, der kjøber Gaarden, være nødt til at bortfæste i dette Tidsrum af 20 Aar. De, der holde paa Betingelsen om de 20 Aar i § 1, ville altsaa ikke fuldstændig afflutte Fæstevæsenet ved de nuværende Fæsternes Død, og det vilde saaledes kun være i Samklang dermed, naar § 9 vedtoges, som den er foreslaaet. Naar jeg desuagtet, som det ærede Thing vil see, har deeltaget i at stille et Forslag om, at § 9 gaaer ud, skal jeg nærmere forklare, hvilke Betragtninger der har foranlediget mig dertil. Først skal jeg da sige, at denne Bestemmelse i § 9 slet ikke findes i den Overenskomst fra 1856, som jeg har lagt til Grund for Lovforslaget, men der er tvivl om det forudsat, at Jorddrotten og Fæsterens Efterladte vedvarende kunde enes om et nyt Fæste, og naar § 9 gaaer ud, er det altsaa ikke noget Brud paa den Overenskomst, hvortil jeg har søgt at holde mig. Dernæst er det klart, at man ikke i nogen Maade gaaer Jorddrotten for nær ved at stemme denne Paragraph ud; thi det er for ham en aldeles frivillig Sag, hvorvidt han desuagtet vil sætte en Gaard ud paany. Jeg indseer meget vel, at flere Bortfæstninger til Fæsterens Efterladte, som vilde stee, naar § 9 blev staaende, ikke ville finde Sted, naar § 9 gaaer bort; men det er som sagt en aldeles frivillig Sag for Jorddrotten, om han overhovedet vil indlade sig paa at bortfæste paany. Naar § 9 gaaer ud af Loven, maa han selv afgjøre, om han kan finde sin Regning ved at gaae ind paa en saadan Bortfæstning, og man berøver altsaa ikke paa nogen Maade Godseteren Noget ved at tage denne Bestemmelse bort. Hvad der foruden disse Betragtninger har gjort, at jeg er med til at foreslaae denne Paragraph udstemt, er, at det har viist sig hele Landet over, at det, hvor man i Møder og paa anden Maade har forhandlet og udtalt sig om dette Lovforslag,

har været denne § 9, der nærmest har været den Anstødssteen, som man har fundet deri, og hvis Betydning man har antaget for at være meget stor; naar man noget Sted har skullet indlade sig paa at udtale, hvad det var, man havde imod Lovforslaget, har § 9 været den første Bestemmelse, man har nævnt. Af Hensyn hertil er det at jeg, uagtet jeg ikke har kunnet erkende, at denne Frygt var saa begrundet, som det har viist sig, at den var udbredt, for til den ene Side at sjerne, hvad man uden Uret til den anden Side kunde sjerne af Lovforslaget, for at man ikke af Frygt vedblivende absolut skulde modsætte sig Loven, har fundet det rigtigt at deeltage i at stille dette Forslag. Selv om man imidlertid lægger Vægt paa, at § 9 skal gaae ud, troer jeg, at man kan lade den Bestemmelse i § 8 staae, at Jorddrotten og Fæsterens Efterladte skulle kunne enes om et nyt Fæste. Naar den Frygt ikke mere er tilstede, som man udleder af § 9, indseer jeg virkelig ikke, hvad der skulde bevæge Lovgivningsmagten til ikke at tillade denne Overdragelsesmaade til Fæsterens Efterladte, til denne enkelte bestemte Mand, naar begge Parter kunne enes derom. Jeg har sikkert Bished for, at dette ønskes, ja, jeg har endog indbragt Andragende fra endel Fæstere i min Valgfreds om, at det i Fremtiden maa blive tilladt Jorddrotten og Fæsterens Efterladte at kunne enes om nyt Fæste. De udtale deri en fuld Anektheid af Lovforslaget; de ønske, at Fæsterne i Landet endelig maae faae en saadan Lov, som man paa mange Steder længes efter, og de ønske, at denne Lov maa udkomme i en saa god Etikkelse som muligt; men paa den anden Side, sige de, er det deres Haab, at Lovgivningsmagten tillige, saalænge deres Jorddrot vil vedblive at sætte ud, vil indrømme dem Tilladelse til at modtage Fæste; thi efter deres særegne Forhold, efter den ringe Storrelse, deres Gaarde have, staae de i den bestemte Tro, at, dersom det kommer til Auction, kunne kun meget faa af dem kjøbe, hvorimod de ere overbeviste om, at deres Herfskab efter den Humanitet, hvormed han hidtil er gaaet frem, vil vedblive at sætte deres Fæstesteder ud til deres Børn, for at de